

PREGĂTIRE pentru examenul național de bacalaureat 2026

Proba E. c)

Istorie

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educador-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

• Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.

• Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Criza internă a Ungariei de la cumpăna secolelor al XIII-lea și al XIV-lea a fost atât de gravă încât regelui Carol Robert de Anjou (1308-1342) i-a trebuit mai mult de un deceniu și jumătate pentru a putea restabili autoritatea centrală asupra întregului teritoriu al regatului. Întărirea treptată a puterii lui Carol Robert însemna un pericol pentru Basarab, cel care profitase de problemele interne ale Ungariei pentru a ocupa Banatul Severinului. Compromisul din 1324 nu era unul menit să dureze, astfel încât, în anul 1330, regele Ungariei s-a hotărât să tranșeze militar în favoarea sa situația din teritoriile de la Sud de Carpați. Rezultatul campaniei este cel cunoscut: înfrângerea catastrofală a armatei regale la Posada (9-12 noiembrie 1330). [...] Ca și în alte cazuri din istoria românească, bătălia propriu-zisă nu a hotărât cu nimic soarta campaniei. În momentul în care ea a avut loc, încercarea regelui de a supune Țara Românească eșuase deja, armata regală retrăgându-se din fața cetății Argeș fără perspectiva de a mai iniția vreo acțiune ofensivă [împotriva lui Basarab] în acel an, anotimpul fiind prea înaintat.”

(B. Murgescu, *Istorie românească-istorie universală (600-1800)*)

B. „Consfințind independența Țării Românești față de coroana Ungariei, victoria de la Posada a transformat fundamental și poziția sa internațională. Respingând cu succes, într-un moment extrem de critic și fără niciun sprijin din partea aliaților săi, o invazie condusă de însuși regele Ungariei, Basarab și-a cucerit o poziție de prestigiu pe scena politică a Europei de Sud-Est. [...] În 1331-1332, trupele muntene au participat [...], în sprijinul bulgarilor, la războiul victorios purtat de aceștia împotriva Bizanțului; în aceeași perioadă Basarab a recuperat, se pare, cetatea Severinului. Reluat în 1335, războiul cu Ungaria s-a desfășurat de această dată pe un front mult mai larg, izvoarele înregistrând confruntări armate atât în Țara Bârsei, cât și la Severin, această ultimă cetate rămânând însă, în cele din urmă, în stăpânirea Țării Românești. O nouă fază a presiunii ungare s-a consumat în anii 1343-1345, după moartea lui Carol Robert și încoronarea fiului său Ludovic cel Mare. Basarab a pierdut de această dată Severinul [...].”

(I. A. Pop, I. Bolovan, *Marea istorie ilustrată a României și a Republicii Moldova*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți bătălia din anul 1330, precizată în sursa **A**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **B**, o informație referitoare la acțiunile din 1335-1345. **2 puncte**
3. Menționați statul medieval românesc și conducătorul acestuia, la care se referă atât sursa **A**, cât și sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că trupele muntene și bulgare sunt aliate. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați două fapte istorice referitoare la instituții centrale din spațiul românesc, desfășurate în secolele al XVI-lea - al XVIII-lea. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între două autonomii locale atestate în spațiul românesc, în secolul al XIII-lea. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea**(30 de puncte)**

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„În persoana [...] lui Dimitrie Cantemir (1710-1711), Poarta [Imperiul Otoman] spera să fi găsit un domn potrivit cu noile vremuri. Imediat după ocuparea tronului Moldovei, Dimitrie Cantemir a încercat să pună capăt luptelor dintre grupările boierești [...], a înnoit Sfatul Domnesc, în care a introdus persoane care-i împărtășeau opiniile. [...] Deciziile luate în Sfatul Domnesc au fost, în general, favorabile micii boierimi; marea boierime i s-a arătat ostilă. [...]

Pe plan extern, [...] Dimitrie Cantemir s-a îndreptat către Rusia lui Petru cel Mare. [...] Tratatul moldo-ruse s-a încheiat în aprilie 1711 prin Tratatul de la Luțk. Prevederile acestuia, cuprinse în 16 articole, reglementau viitorul statut al țării față de Rusia și pe acela al domnului față de boieri. Moldova urma să se alăture luptei antiotomane, iar în orașele și cetățile moldovene urmau să fie instalate trupe rusești; țara era pusă sub protecția țarului, domnia urmând a deveni ereditară în familia Cantemireștilor. [...] Tratatul a fost păstrat secret până la declanșarea operațiunilor de război, din mai 1711 [...]. Trupele rusești, inferioare numeric celor turcești, [...] au trecut prin mari dificultăți. Țarul a fost nevoit să inițieze tratative de pace cu turcii. Acestea au fost finalizate la 23 iulie 1711 [...]. Ca urmare, trupele țariste și-au început retragerea din Moldova. Alături de ele a părăsit țara și Dimitrie Cantemir [...].

Regimul fanariot a fost inaugurat după înfrângerea armatelor țarului Petru I și a domnului moldovean la Stănilești (1711) [...]. Turcii l-au instalat în fruntea Moldovei pe Nicolae Mavrocordat (1711-1715). Același domn avea să deschidă seria «domniilor fanariote» și în Țara Românească. [...] Investirea și numirea domnului de către sultan evidențiază degradarea statutului domniei față de secolele anterioare, integrarea sa în sistemul administrativ otoman. [...] În «veacul fanariot», domnia a fost extrem de instabilă [...], în general, domniile au fost scurte, de unul sau cel mult doi ani.”

(I. A. Pop, I. Bolovan, *Marea istorie ilustrată a României și a Republicii Moldova*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți statul condus de Dimitrie Cantemir, precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul în care se desfășoară evenimentele descrise în sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați domnul fanariot și o caracteristică a domniei în „veacul fanariot”, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la politica internă din timpul domniei lui Dimitrie Cantemir. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la prevederile Tratatului de la Luțk, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia românii participă la acțiuni militare desfășurate în secolele al XV-lea – al XVI-lea. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea**(30 de puncte)**

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre spațiul românesc în secolele al XIV-lea – al XV-lea, având în vedere:

- precizarea unui conflict militar la care participă românii din sudul Carpaților în secolul al XIV-lea și menționarea a două aspecte cu privire la acesta;
- menționarea a două acțiuni politice referitoare la spațiul românesc din estul Carpaților în secolul al XIV-lea;
- prezentarea unui fapt istoric la care participă românii în prima jumătate a secolului al XV-lea;
- formularea unui punct de vedere referitor la acțiunile diplomatice desfășurate de români în a doua jumătate a secolului al XV-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, evidențierea **relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.